

GEÇEN AY

PETROLDE YABANCI YATIRIM YAPILMASI GÖRÜŞÜ SAVUNULDU

Ekonomik ve Sosyal Etüdler Konferans Heyetinin düzenlediği seminerde "Türkiye'nin Petrol Politikası" tartışılırken konuşmacılar milli bir şirket hüviyetindeki Türkiye Petrolleri Anonim Ortaklığı'nın yetersizliği ve iyi çalışmaması üzerinde durarak "Türkiye'de yabancı şirketlere petrol arama kolaylıklarının sağlanmasını, 20 sayılı kanun maddesinin süratle değişmesini" istemişlerdir.

Öte yandan mimar ve mühendis odalarının istanbul şubeleri, bu seminere katılmak için yaptıkları müracaatın konferans heyeti tarafından kabul edilmemesi karşısında bir bildiri yayınlayıp "Türkiye'nin tekrar bir sömürü düzenine getirilmesine asla izin vermeyeceğiz" demişlerdir.

TPAO adına Hulusi Belirgen, panelde yaptığı konuşmada Türkiye'de petrol arayan yabancı şirketlerin spekülasyon yaptıklarından yakınıp bu arama izinlerini başka firmalara sattıklarını ileri sürerek; "Mobil aramalarını tamamen durdurmuştur. Shell onbir bölgenin hepsinde arama yapmamaktadır. Paneldeki bazı konuşmacıların ileri sürdüğü gibi 1702 sayılı kanun Türkiye Petrolleri Anonim Ortaklığı'nı tekelci hale getirmemiştir. 6326 sayılı kanun da yabancı şirketlere taşıma hatları ve rafineri kurma hakkını vermiştir. Bizim bu Petrol Kanunumuz dünyada yapılan petrol kanunları içinde en iyisi, en liberal olanıdır. Aramaya katılmayan yabancı şirketlerin boru döşeme, rafinaj ve nakliye işleri yapmasına karşıyım." demiştir.

PROFESÖR GÖKSU YABANCI ŞİRKETLERİ ÖVDÜ
istanbul Teknik Üniversitesi Maden Fakültesi Dekanı ve Petrol Kürsüsü profesörü Ekrem Göksu TPAO'nun yetersiz ve yabancı şirketlerin petrol aramalarını engelleyici çalışma sürdürdüğünü belirtip, "TPAO her yabancı şirketin burnunun dibinde aramaya girmiştir. Bu da Türkiye'de yabancı şirketlerin petrol arama konusunda çekimserliklerine yol açmıştır. Petrol Dairesine müracaat ederek petrol arama izni isteyen yabancı şirketlerin arama

izni istedikleri sahaların hemen TPAO'ya haber verilmesi, bu aynı yerde petrol aranması durumunu ortaya çıkarmıştır." demiştir. Tekrar söz alan Hulusi Belirgen ise "5. Bölgede Shell ile sürtüşmeleri olduğu, sonunda Petrol Dairesinin o sahayı Shell'e bıraktığı, Petrol Dairesinin ille de TPAO'yu tercih eder durumu olmadığı" cevabını vermiştir.

SHELL TÜRKİYE GENEL MÜDÜRÜ HOTZ KONUŞTU
Tartışma bölümünde günün en ilgi çeken konuşmasını Shell'in Türkiye Genel Müdürü Hotz yapmıştır. Hotz; "Benim dezavantajım Türkiye'ye yeni gelmemdir. Ben aynı zamanda bir jeologum. Sizlerden çok daha iyimser konuşacağım. Türkiye'nin tümü yönüyle konuyu ele alacağım. Üretimi hemen artırmamız imkansızdır. Bütün şirketler aynı durumdadır. Petrol kaynakları eskidir. 1973 yılında Shell 2 milyon ton üzerine çıkarak rekor kırmıştır. Bu üretimde insanüstü sonuçlar beklemeyelim. Yeni buluşlar durumu geliştirir. Türkiye bir İran, Irak ya da Kuveyt değildir. Ülkenin tüm ihtiyacı olan petrolü üretemeyiz ama bugünkü üretimin 2 ya da 3 katını elde edebiliriz. Türkiye'nin güney doğu bölgeleri esas üretim yerleridir. Ancak bu bölgeler de, dünyadaki üretime göre ikinci derece yerlerdir. Orta Doğu petrolü kalitesinde petrol bulunmaz. 1973'te araştırma yaptık. 1974'te araştırmaları hızlandırdık. Daha çok kuyu açıp daha çok yatırım yapılmalıdır. Sanaî rekabetini temin etmek gerekir. Türkiye için en çıkar yol yabancı şirketlerle işbirliği yapmasıdır. Ancak bu mecburi işbirliği olmamalı, karşılıklı anlaşma ortamında işbirliği olmalıdır. Biz şirketlerin varil fiyatlarını 3 dolar 65 sentte dondurursak, bu fiyatla ve mevcut imkanlarla, mevcut kuyular çalıştırılır. 3,65 dolar varil fiyatı yetersizdir. 20 sayılı kanun maddesi değiştirilmelidir. Bu, yabancı şirketler çok kâr etsinler değil daha çok yatırım yapsınlar demektir. Tatbikatta dar boğaz vardır, tdari dar boğazları halletmek lazımdır. Petrole yatırım uzun vadeli olur. Yatırımlar 5-10 yıl garanti altına alınmalıdır. Bakan Korkut Özal'ın dediği gibi: Anlaşmalarda yeni imkanlar yaratılmalıdır."

TMMOB BİLDİRİSİ

Petrol semineri ile ilgili olarak Türkiye Mühendis Ve Mimar Odaları Birliği'ne bağlı tüm kuruluşlar birleşerek yayınladıkları bildiride "Kökü dışarda olan tekelci sermaye sözcüleri mevcut petrol sömürsünü yeterli buluyorlar" demişlerdir. (27 Nisan, Ekonomi-Politika)

İSTANBUL RADYOSUNUN MUDANYA'DAKİ YENİ VERİCİSİ YAYINA BAŞLADI

İstanbul Radyosunun Mudanya Eşkel Tepesi 'nde kurulan yüksek güçteki yeni verici anteni dün hizmete girmiştir. Orta dalga 295 metre üzerinden yayın yapacak olan yeni anten İstanbul Radyosunun yayın alanını iki katına çıkarmıştır. Modern verici 750 bin metrekarelik bir alan-a kurulmuş ve 28 milyon 727 bin liraya mal olmuştur. 1200 kilovat gücündeki vericinin 153 metre yüksekliğinde anteni bulunmaktadır.

Yeni vericinin hizmete girmesiyle Bolu, Ankara, Zonguldak, Eskişehir, Afyon, Uşak, Manisa, İzmir ve Edirne ile Yunanistan ve Bulgaristan'ın bir bölümünden İstanbul Radyosunun yayınları izlenebilir hale gelmiştir, ilgililer, yeni vericinin yayınlarının geceleri bütün Balkanlar ve orta Avrupa'dan izlenebileceğini bildirmişlerdir.

TRT Genel Müdürü İsmail Cem İpekçi, Mudanya'da yapılan törende yaptığı konuşmada özetle şöyle demiştir:

"Mudanya vericisinin hizmete girmesiyle Türkiye Radyoları teknik gücünü artırmış, yayın alanını ve programlarını genişletme olanağına kavuşmuştur. Bu vericinin katkısıyla, mevcut yayına 19 ilimizde yeni bir radyo programı eklenmektedir, İstanbul Radyosunu izleme olanağından yoksun olan Bolu, Ankara, Zonguldak, Eskişehir, Afyon, Uşak, Manisa, İzmir ve Edirne, Mudanya'daki yeni verici sayesinde bu yeni imkâna kavuşmuştur. Geçmişte İstanbul radyosunun yalnız birinci programını dinleyebilen Tekirdağ, Çanakkale, Bursa, Bilecik, Balıkesir, Kütahya, Sakarya, Edirne, Kırklareli ve Eskişehir ise bugünden iti-

baren İstanbul radyosunun ikinci programını da izleyebilecektir. (2 Mayıs, Günaydın)

TÜRKİYE OTOMOBİL SANAYİİ SERGİSİ

7-25 Mayıs tarihleri arasında Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı ve Makine Mühendisleri Odası tarafından Bakanlık sergi salonunda açılan "Türkiye Otomobil Sanayii Sergisinde Anadol, Renault ve Murat otomobiller, yapımlarında kullanılan çeşitli malzeme" ve parçalar sergilendi.

Makine Mühendisleri Odası başkanı Ali Dinçer'in sergi nedeniyle yayınlanan görüşü şöyle:

Yatırım malları üretimi içinde yüzde 38,4 ile en yüksek paya sahip olan taşıt sanayiinin, özellikle kara taşıt araçları imalatında daha çok montaja dayalı oluşu, ülkemizin sanayileşme-yoluyla kalkınmasında' aşılması gereken bir engeldir. Ayrıca taşıt sanayii ile yapılacak üretim öncelikle, ülkemizin taşıma işlerinin mümkün olduğu kadar deniz ve demir yolu ile yapılmasını sağlayacak yönde olmalıdır. Deniz ve demir yolu ile yapılan taşıma kara yoluna oranla daima daha ucuzdur. Deniz ve demir yolu taşıt araçlarının yurdumuzdaki üretim şekli artık montaj üretimi safhasını aşmıştır. Deniz ve demir yolu ile taşımaya ne kadar önem verirsek verelim, kara yolu ile de taşıma yapılacaktır. Artık yurdumuzda montaj da olsa kara taşıt araçlarının üretimi başlamıştır. Bu alanda güncel sorun; otomotiv sanayimizin gelişimini, bugünkü durumunu inceleyip, bu sanayi dalının halkımızın yararına olması gereken şeklini saptamaktır.

Kara taşıt araçları imal eden, yurt içi talebi karşılamayı amaç edinen çok sayıda montaj firması optimum kapasiteden uzak olarak kurulmuş ve bunlar genellikle kapasite altı üretim yapmışlardır.

Otomotiv endüstrisinin ana yan sanayilerinden olan metalürji sanayii; otomotiv endüstrisinin kendi bünyesinde olsun, yan sanayi olarak olsun geliştirilememiştir. Ön planda görülen dövme, döküm ve ısıl işlem tesislerinin gerçek yan sanayi ni-

teliğini kazanacak şekilde gelişmesi gerekmektedir.

Otomotiv sanayii genel fizibilite etüdülerine göre, Türkiye'de 1982 yılında binek arabası talebinin 110.000, otobüs talebinin 17.000, kamyon talebinin 50.000 olacağı tahmin edilmektedir. Yakın bir zamanda bu talebi karşılayabilmek için;

- Dağınık, küçük kapasitelerden kurulu firmaların optimum kapasitelere erişecek şekilde tevsileri veya aralarında birleşmeleri gerekmektedir.

- Sanayi bilimi, uygulamalı bilim, üretim düzeni olarak tanımlayabileceğimiz teknolojinin otomotiv endüstrisindeki rolü önemlidir. Şimdiye kadar otomotiv endüstrisinin, montaj yolu ile getirdiği teknolojik bilgi oldukça yetersiz kalmıştır. Otomotiv endüstrisinde teknoloji seçimi, alınması, uygulanması ve üretimi oldukça önemli bir sorundur. Bu sorunun halledilebilmesi için; motoruyla, aktarma organlarıyla, tüm yan sanayi ile ilgili olarak bir "Ulusal Teknoloji Araştırma ve Geliştirme Kurumu" kurulmalıdır. Bu yolla ülkenin çıkarlarına ve kaynak yapısına uygun teknolojiler seçilmelidir. Bunun için de proje düzeyinde, kesim düzeyinde ve ulusal düzeyde araştırmalara ihtiyaç vardır.

- Şimdilik montaj düzeyinde olduğu için fazla yatırım gerektirmemiş olan otomotiv endüstrisi, aslında dünyamızın en yüksek sermaye gerektiren yatırım dallarındandır. Örneğin dünyamızın en önde gelen firmaları halen büyük Amerikan otomobil firmalarıdır. Ülkemizde eğer gerçek anlamda bir otomotiv endüstrisi kuracaksak, bunun çok yüksek sermaye gerektirdiğini bilmeliyiz. Bunun için de kamu sektörü ile halk sektörünün güçlü finansman olanaklarını bu yatırım alanına yöneltmek gerekir. Bu yol, ilerde büyük bir sınai kesimi halkın denetimine sokmakla iktisadi demokrasinin güçlenmesine yardım edecektir.*

1970'den bu yana yurdumuzda yapılan 90 bine yakın otomobilin yıllara ve firmalara göre dağılımı aşağıdaki tabloda verilmiştir:

TOPLAM OTOMOBİL ÜRETİMİ

Otomobil markası	1973	1971	1972	1973
Anadol	3.660	3.838	4.946	7.143
Renault	-	1.514	7.529	14.795
Murat	-	7.835	17.378	24.918
Toplam	3.660	13.187	29.853	46.856

Sergide, ithal edilen, yan sanayiden alınan ve firmanın yaptığı malzeme ve parçaları ayrı panolara yerleştirilmişti. Otomobillerin elektrik donanımının genellikle yan sanayiden elde edildiğini, bu arada üç otomobilde de Bursa'da bir firmanın yaptığı distribütör, marş motoru ve alternatörleri kullandığını izledik. Yine her üç firmanın da hız, kilometre, yağ basıncı, benzin v.b. göstergeleri bir bütün halinde ithal ediliyor.

AMATÖR TELSİZCİLİĞE İZİN VERİLİYOR

Ulaştırma Bakanlığı'nca yeni hazırlanan ve Meclise sunulacak olan Telsiz Kanunu Tasarısına göre amatör telsizcilere diğer ülkelerdeki telsizcilerle haberleşme izni verilmektedir.

Tasarıda devlet tekeli altında olan radyo diffüzyon, telekomünikasyon ve telsiz tesislerinin kurulması ve kullanılması hakkı Başbakanlık Millî İstihbarat Teşkilâtı, TRT, Genel Kurmay Başkanlığı ve Ulaştırma Bakanlığı'na tanınmaktadır. Böylece adı geçen kuruluşlar, radyo yayını da yapma hakkını sağlamış olacaktır.

Amatör telsizciler, sınav sonucu amatör telsizcilik belgesi ve telsiz ruhsatı alarak faaliyette bulunacaklardır. Ayrıca kurulması tasarlanan monitoring sistemiyle yurt içinde faaliyette bulunan bütün telsiz istasyonlarının yayınları denetim altına alınacaktır.

(5 Mayıs, Günaydın)

TÜRKİYE'NİN ENFLASYON HIZI ARTIYOR

OECD tarafından yapılan araştırmada 1974 yılının dünya ülkeleri arasında enflasyon hızı bakımından nasıl geçeceği saptanmış, Türkiye'nin bu bunalımlı yılda % 20 - 30 enflasyon hızı ile üçüncü gurupta olacağı ortaya çıkmıştır.

OECD araştırmasına göre ilk sırayı 1974 yılında enflasyon hızı % 75 olacak Arjantin, Şili, Güney Vietnam almıştır, ikinci sırada ise enflasyon hızı % 30 ile 50 arasında olacak Yunanistan, Bolivya ve Endonezya bulunmaktadır. Türkiye'nin bulunduğu ve enflasyon hızlarının % 20 - 30 atasında seyredeceği ülkeler Portekiz, Sudan ve Hindistan'dır.

Dördüncü kategoride, enflasyon hızlarının 1974 yılında % 10 - 20 arasında olacağı hesaplanan ülkeler, Kanada, İspanya, İngiltere, Finlandiya ve İran'dır. Beşinci derecede enflasyon hızının % 5 ile 10 arasında olacağı memleketler Amerika Birleşik Devletleri, Norveç, İsveç, Zaire, Güney Afrika Birliği'dir.

1974 yılı bunalımından en az etkilenecek ülkeler ise enflasyon hızının % 0 ile 5 arasında olacağı üç demirperde ülkesi; Polonya, Macaristan, Çekoslovakya ile Mısır ve Libya'dır. 1974 yılında Sovyetler Birliği ile yine bir demirperde ülkesi olan Romanya'da fiyatların 1973 yılı seviyesinde kalacağı OECD tarafından saptanmıştır.

Sosyalist ülkelerin dünyayı saran ekonomik buhran ve fiyat artışlarından en az biçimde etkilenmesi ve fiyatların eski yıl seviyesinde kalmasının en büyük payının bu ülkelerde serbest ticaret sistemi yerine devletçiliğin ağır basmasında olduğu ortaya çıkmıştır. Halkın zaruri ihtiyaç-maddelerinin bir kısıtlama ve karne sistemi ile dağıtımı, buğday israfının, akaryakıt kullanımının sınırlandırılması ve tüketimin ithalatı gerektiren biçimde yapılmasına engel olunmasının bu fiyat sabitliğinde büyük payı bulunmaktadır.

Ancak, Sovyetler Birliği, Amerika ile buğday alım işinde başta Kanada olmak üzere dünya buğday piyasalarında rekabet halinde bulunmaktadır. Rusya'nın Amerika

ile ticari alım rekabeti yaptığı diğer maddeler kalay, kakao ve kahvedir. Bu sebepten dünyada bu maddelerin fiyatları artış göstermektedir.

(8 Nisan, Ekonomi - Politika)

TOM İKTİSATÇILAR BİRLİĞİ KURULDU

Merkezi Ankara'da olan tüm iktisatçılar Birliği geçtiğimiz günlerde kuruldu. Birliğin kuruluş bildirgesinde şöyle denilmektedir.

"Belirli ekonomik ve politik seçimlerin sonucu olarak, halkının büyük bir kısmının yoksulluğa mahkûm edildiği bir ülkenin insanlarıyız. Eğitimsizliğimizin, işsizliğimizin, topraksızlığımızın, doktorsuzluğumuzun, ve yaşamımızı giderek güçleştiren pahalılığın temel nedeni belli çevrelerce halkın çıkarlarını hiçe sayarak saptanan ekonomik ve sosyal politikalarıdır.

İktisat biliminin toplumumuzun sosyo-ekonomik sorunlarına çözüm getirilmesine yardımcı olacak bir biçimde kullanılması ve bundan elde edilecek sonuçların halkımıza iletilmesi gerektiği kanısındayız. Bu nedenlerle yurdumuzun sosyo-ekonomik sorunlarını araştırmak ve kamuoyuna duyurmak amacıyla "Tüm iktisatçılar Birliği"ni kurmuş bulunuyoruz. Birliğimiz bu amaçla bilimsel araştırma ve derlemeler yapacak, uzmanlarca konuşmalar ve toplantılar düzenleyecek, güncel konularda halkımızı aydınlatıcı basılı yayın yapacak ve bu çalışmalarının etkinliğini artırmak için diğer mesleki kuruluş ve derneklerle işbirliğine gidecektir.

İktisatçılar ve iktisat bilimine ilgi duyanlar olarak toplumun sorunlarından soyutlanmış bir bilim anlayışına karşı çıkmakta ve bilimin halkımızın ekonomik-demokratik mücadelesinde yararlı hale getirilmesini savunmaktayız. Yoksulluktan kurtuluşun yolunu halkımız ve onunla birlikte olanlar bulacaktır."

TÜRKİYE ELEKTRİK KURUMU GENEL MÜDÜRLÜĞÜNDEN

E.N. HATTI DİREKLERİNİN BETONARME VE
ÇELİK KAFESLİ OLARAK PROJELENDİRME
İMAL VE MONTAJ İŞLERİ YAPTIRILACAKTIR

Aşağıda isim ve karakteristikleri yazılı E.N. Hattı direklerinin, santri-füj betonarme, öngerilmeli betonarme veya galvanizli, civatalı çelik kafesli olarak proje, imal ve montaj işleri teklif alma suretiyle altı grup halinde ihale edilecektir.

Bu işe ait şartname ve profiller ANKARA Bayındır Sokak 3 numarada TEK Muhasebe ve Mali İşler Dairesi Başkanlığı'na yatırılacak "Şartname için 200,- TL. ve profil takım için 500,- TL" mukabili alınacak makbuz ibraz edilerek TÜRKİYE ELEKTRİK KURUMU ŞEBEKELER DAİRESİ BAŞKANLIĞI - ANKARA Necatibey Caddesi 26 numarada 108 no. lu odadan temin edil'ebilir.

Yeterlik Belgesi müracaatları Şartnamede istenilen belgelerle birlikte 10.7.1974 günü saat 16.30'a kadar ŞEBEKELER DAİRESİ BAŞKANLIĞI Muhaberat servisinde bulundurulmalıdır.

Yeterlik Belgeleri 17.7.1974 günü elden verilecek veya posta ile gönderilecektir.

Teklifler 6.8.1974 günü saat 14.00'de ŞEBEKELER DAİRESİ BAŞKANLIĞI Muhaberat servisinde bulundurulmalıdır. Geciken teklifler nazarı dikkate alınmaz. Teklifler aynı gün saat 14.30'da açılacaktır.

Kurumumuz 2490 sayılı Kanuna tâbi değildir.

1; GRUP E.N. HATLARI

Sıra No	E.N. Hattının Adı (Aybastı - Korgan)	İli	Gerilimi kV.	Kesiti	Uzunluk
	Brş. N - Kabataş (Fatsa - Korgan)	ORDU	34,5		
	Brş. N - Çatak	"		3/0 AWG	3,389
3	ikizce - Çaybaşı	"		" "	3,974
4	(Terme - Ünye)	"		" "	4,909
	Brş.N - ikizce	"		" "	
5	Gürgentepe - Işıktepe	"		" "	9,091
6	İyidere - Kendirli	RİZE		" "	6,827
7	Trabzon - Akçaabat	TRABZON		" "	7,925
8	Taşhan - Gürpınar	"		" "	15,370
9	(Taşhan - Çaykara) Brş .ISI - Cumapazarı	"		" "	1,317
10	Trabzon TM - TRT	"		" "	0,314
11	Şebinkarahisar - Alucra	GİRESUN		" "	3,053
12	Suşehri - Şebinkarahisar	"		" "	32,755
					34,972

II. GRUP E.N. HATLARI

1 a)	Malatya - Dağ. Merk. (Gedik) - İPAŞ	MALATYA	34,5	3/0 AWG	3,640
b)	" - YİFAŞ			" "	1,942
	(Akçadağ - Erkenek) Brş. N - Doğanşehir			" "	1,897
	(Akçadağ - Erkenek) Brş. N - ören			" "	0,863

4	(Akçadağ - Erkenek) Brş. N - Polat				4,985
5	(Akçadağ - Erkenek) Brş. N - Sürgü	"			1,796
6	Hekinhan - Hasançelebi	"			16,925
7	Akçadağ - Erkenek				49,321
8	Malatya TM Eski Malatya Dağıtım Merkezi	"			12,992
9	(Malatya - Heklnhan) Brş. N - Dilek	"			

III. GRUP E.N. HATLARI

			30 kV	3/0	AWG	2,651
1	Y.Piribeyli - A. Piribeyli	KDNYA				
2	(Taşkent - Balcılar) Brş. N - Çetmi.	"		"	"	2,209
3	(Kızılviran - Y.Doğan) Brş. N - Sağlık	"		1	"	3,241
4	(Yunak - Çeltik) Brş. N-Y. Piribeyli			"	"	15,357
5	(Kayabaşı - Derebucak) Brş. N - Genoek	"		"	"	4,412
6	(Seydişehir - Bozkır) Brş. N - Yalılıhöyük			1	"	3,683
7	(Ilgın - Arğıthanı) Brş. N - Çavuşlugöl	"		"	"	13,171
8	(Seydişehir - Beyşehir) Brş. N - Taraşçı	"				5,635
9	Balkanda - Selki			"	"	39,644
10	Reis - Akşehir- Dereçine	"				

IV. GRUPE HATIARI

		İSKENDERUN	30 kV	3/0	AWG	72,954
1	iskenderun - Topboğazı - Kırıkhan - Aktepe - Hassa			"	"	7,419
2	Hassa - Akbez	MUĞLA				

V. GRUPE N. HATLARI

		"	34,5 kV	3/0	AW3	65,000
1	Marmaris - Dadça	İZMİR		"	"	25,915
2	Dirmil - Selki					
3	(ödemiş - Birgi) Brş. N - Zeytinlik	BtLECİK	15 KV	1/0	AWG	3,499
4	Karaköy - Söğüt - Seramik	SİVAS	34,5 kV	3/0	AWG	16,000

VI. GRUPE HATLARI

		n	30 kV			
1	Sivas Çimento Fab.	"				
2	Divriği 154 kV. TM- Dağıtım Merkezi	SİNOP		3/0	AWG	6,660
3	Demirdağ - Cürek					11,849
4	Çatalzeytin - Türkeli					(fi.M.1163)

